

ROZUMIEJĄCY (18) *part praes act*

o oraz e jasne.

sg m N rozumiejący (7). ◊ G rozumiejąc(e)go (2). ◊ G a. A rozumiejąc(e)go (1). ◊ f L rozumiejąc(e)j (1). ◊ n N rozumiejąc(e) (1). ◊ pl N m pers rozumiejący (1). ◊ G rozumiejących (2). ◊ D rozumiejącym (2). ◊ I m rozumiejącymi (1).

Sł stp s.v. rozumieć, Cn, Linde brak.

1. *Mysłący, oceniający, mający zdanie; sentiens Mącz; intelligens Vulg (4) : Mącz 270b; A toć iest ten máły czás iáko gi piłmá zową/ ácz fie nam profto rozumiejącym bárzo długi widzi RejAp 62.*

rozumiejący o czym (1): Iedność nie od iednego iest rzeczóná/ ále od wielu głów/ y ludzi/ iednáko o rzeczách rozumiejących. ReszPrz 100.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A przetoż nie bądźcie nierozumnymi: ále rozumiejącymi kora iest wola Boża WujNT Eph 5/17.

2. *Znający się, posiadający wiedzę, umiejętność; sciens HistAl (4) :*

rozumiejący co (3): HistAl A; [mądrość Boża] dawa mądrość Mędrcom/ y wiadomość rozumiejącym naukę LeovPrzep F3v; Herbarius, Qui herbas earumque vires cognoscit, et ex iis medicamenta efficit – Zioła ładzący, y ich mocz rozumieiacy. Calep 477b.

rozumiejący w czym (1): HistAl A cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »dobrze rozumiejący« (1): A iże powiádaią o krolu ich iże był dobrze rozumiejący [fuerit ingeniosus] w náuce gwiazdeczney HistAl A.

3. *W funkcji przymiotnika: mądry, posiadający rozum; intelligens Vulg, Mącz; sentiens Modrz (10) : WróbŻółt 13/2, 52/3, R2v; vczynię fie iáko zwierzę nic nierozumiejące RejPs 107v; Y patrzył Páná Bogá zá dni Zácháryafzá Rozumiejącego/ y Widzącego Bogá Leop 2.Par 26/5; GrzegRóżn H3; Intelligens, Rozumiejący. Mącz 188a; [...] vcząc vltáwicznie przez słowá swoie święte/ iáko łaskáwy á dobrotliwy ociec mdłego á słabo rozumiejącego fynaczká swego RejPos 337v; nie máłz rozumiejącego/ nie máłz łzukájącego Bogá. WujNT Rom 3/11.*

Wyrażenie: »dobrze rozumiejący« (1): ielli do tego przyštąpi dobrych ludzi pochwalenie á rozłádek nienákáżony ludzi dobrze rozumiejących [recte sentientium]/ [...] ModrzBaz 58v.

Cf **NIEROZUMIEJĄCY, ROZUMIEĆ**